

Werkdrukspel voor basisschool De Zonneberg in Kruisland schot in de roos *'Minder vinken, meer vonken'*

Werkdruk verminderen? Dan is erover praten een must. Het Werkdrukspel van Arbocatalogus PO is daarbij een uitstekend hulpmiddel. De vijftien leerkrachten van basisschool De Zonneberg in Kruisland speelden het spel een middag lang en konden er niet genoeg van krijgen. Met elkaar vonden ze mooie oplossingen om de werkdruk te verlichten.

Na de onderwijsacties begin dit jaar in Den Haag stelde de minister geld beschikbaar voor werkdrukverlaging. Voor De Zonneberg kwam dat neer op 30.000 euro. "Dat is jullie geld, heb ik tegen mijn leerkrachten gezegd", zo vertelt Theo Matthijssen, directeur/bestuurder van de basisschool in Kruisland. "Jullie ervaren werkdruk en stress, dus moet het geld aan vermindering daarvan besteed worden."

Verwarring

Om er zeker van te zijn dat het geld goed besteed zou worden bracht de Zonneberg eerst de stressoren op school in kaart. Hiervoor gebruikten ze de vragenlijst 'Aan de slag met werkdruk'* van de PO-Raad. "Onze leerkrachten waren opgelucht dat ze het eens allemaal konden vertellen, maar het schiep ook verwarring. Het ontbrak aan een eenduidig verhaal waarop we maatregelen konden treffen. We kunnen het geld maar één keer uitgeven. Ik wilde dus bereiken dat we op een effectieve, zakelijke manier in gesprek konden gaan om een rode draad boven tafel te halen. De investering moest verantwoord zijn in passende maatregelen waar iedereen wat aan had."

Optimale betrokkenheid

Adviseur Arbeid en Vitaliteit van het Vervangingsfonds Cindy Provoost wees Matthijssen op het Werkdrukspel. "Ik stond er sceptisch tegenover. Zou dit spel wél tot een eenduidig verhaal leiden?" Ook de teamleden zaten er niet om te springen. "Moeten we nog gaan nadenken over onze eigen maatregelen ook! We krijgen er toch geld bij! Dan kunnen we extra mensen aantrekken en is het probleem opgelost, was de reactie." Matthijssen: "Maar het gaat er juist om dat je samen nadent over hoe je dat doet." Iedereen gaf het spel uiteindelijk een kans.

Matthijssen verdeelde het team van veertien leerkrachten over drie groepen en trok een middag voor het Werkdrukspel uit. Iedereen was blij verrast. “Het spel gaf de juiste stellingen en vragen om het onderwerp werkdruk adequaat aan te pakken. De vraagstelling op de kaarten zorgt ervoor dat iedereen een beurt krijgt. Niemand kan achteroverleunen. Het team was optimaal betrokken en er werd geboid naar elkaar geluisterd. Aan het einde van de middag hadden we nog wel even kunnen doorgaan.”

Extra tijd

Wat je uit het spel haalt, hangt af van de heldere focus op het probleem, stelt Matthijssen. “Hoe kunnen we zaken anders inrichten om de werkdruk te verlagen”, luidde de centrale vraag bij de teamevaluatie. De tijdrovende administratieve werkzaamheden en de gevolgen van passend onderwijs scoorden hoog op de stresslijst. Extra tijd voor beide zou de druk verlichten. Samen kwamen de teamleden tot een aantal oplossingen waar iedereen profijt van kan hebben. Zo werd besloten om extra tijd voor de administratieve werkzaamheden te creëren door een vakleerkracht gymnastiek aan te stellen. En de extra handen voor zorg door ambulante tijd evenredig over alle collega's te verdelen. “Iedereen heeft recht op extra tijd.”

Verder concludeerde het team dat het goed zou zijn om de lat wat minder hoog te leggen, minder plannen te maken, toetsen te digitaliseren en bij zorgleerlingen de doelen anders te stellen. Passend onderwijs zou anders ingericht kunnen worden. “Bijvoorbeeld door te stoppen met de kinderen die extra zorg nodig hebben zo te kneden dat ze in ons jaarklassesysteem passen.” Ook zag iedereen in dat stress vermindert wanneer je beter grenzen stelt. Op school en ook om de balans werk-privé te bewaken. De Zonneberg kiest er nu voor leerkrachten meer verantwoordelijkheid en autonomie te geven. “Ze krijgen ruimte om werkzaamheden die niet werk- en plaatsgebonden zijn zelf in te richten. Zo geven we ze ook meer verantwoordelijkheden. We waren het eens met elkaar: ‘minder vinken, meer vonken’.”

Aanrader

Matthijssen vindt het Werkdrukspel een aanrader. “Het Werkdrukspel is goed omdat leerkrachten zelf moeten aangeven wat er moet gebeuren. Zelf in beweging komen en verantwoordelijkheid nemen.” Hij tipt collega's het spel goed voor te bereiden, de rode draad te bewaken en te koersen op een door iedereen gedragen gemeenschappelijke uitkomst. “Dat kan van school tot school verschillen.” Zes deelnemers per spel vindt hij het maximum. “Dan houdt je snelheid in het spel en blijft iedereen geboid.” Een voorwaarde om het Werkdrukspel goed met elkaar te spelen is dat deelnemers zich veilig voelen in de groep. “Dat gold voor ons zeker. Op voorgaande studiedagen stond veiligheid regelmatig hoog op programma. Veiligheid is volgens mij stressfactor nummer één. Dus daar moet je eerst aan werken.”

Het Werkdrukspel

De Redactieraad van Arbocatalogus PO biedt scholen in het primair onderwijs het Werkdrukspel aan: een hulpmiddel om werkdruk bespreekbaar te maken binnen een team op een open en oplossingsgerichte manier. Scholen kunnen één exemplaar van het spel kosteloos aanvragen. Het spel wordt vervolgens met uitleg uitgereikt door een adviseur van het Vervangingsfonds. Indien gewenst kan de adviseur de school begeleiden bij het spelen van het spel en de vervolgacties. [Meer informatie en aanvragen Werkdrukspel](#)

Rooms Katholieke Basisschool de Zonneberg in Kruisland verzorgt primair onderwijs aan 182 leerlingen. De school heeft 14 medewerkers in dienst.

* De [vragenlijst van de PO-Raad](#) is gebaseerd op de [Werkdruk Wegwijzer](#). TNO en sociale partners ontwikkelden samen de Werkdruk Wegwijzer op basis van praktijk en wetenschap. De Wegwijzer leidt werkgever of werknemer gestructureerd door een aanpak werkdruk voor iedere organisatie.